ב"ה | ערב שבת־קודש פרשת ויחי | י"ג בטבת התשע"ו, שנת הַקהֵל | 25.12.15 | גיליון מס' 1512

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד
יו"ר: הרב יוסף־יצחק אהרונוב
עורך: מנחם ברוד

החיים אינם קרקס

ההתגרות בסכנות נראית מאתגרת הרבה יותר, אך האם חיינו נועדו לספק סיפורי מתח ועלילות גבורה? גבורה אמיתית היא הצבת גדרות

להשאיר את הפעלולים ללולייניים. מוטב לחזור הביתה בשלום

אסורים רבים בתורה אינם אלא סייגים וגדרים כדי לה־רחיק את האדם מן החטא. דברים שאינם אסורים כשהם לעצ־מם נאסרו בידי חכמי ישראל, כאמ־צעי זהירות שנועד למנוע את האדם מלהתקרב אל מה שאסור באמת.

יש הרואים בכך ביטוי של חולשה. וכי אי־אפשר לבטוח ביכולת השליטה של האדם על עצמו, שצריך להקיפו באין־סוף גזֵרות, סייגים והרחקות?! האם הדרך להתמודד עם פיתויי העולם היא הצבת גדרות גבוהות, או חינוך נכון, שייתן לאדם יכולת להבחין בין טוב ובין רע?

לעיתים נראֶה כי התורה מגזימה בהרחקותיה ובסייגיה. כל דיני 'מוקצה' בשבת מטרתם להרחיק את היהודי מן הדברים שעלולים לגרום חילול שבת. איסור 'ייחוד' ודיני הצניעות נועדו למנוע את היהודי מלהתמודד עם פיתויי היצר. אפשר למנות שורה ארוכה של 'הרחקות' ו'סייגים', שכל מטרתם לשמש אמצעי זהירות להרחקת האדם מן החטא. האם אין כאן הבעת חוסר אמון בבני־האדם?

אל תאמין בעצמך

אכן, חולשה יש כאן, אך אין זו חולשתה של התורה, אלא חולשתו של האדם. רבים לא יעמדו בפיתוי אם יארוב להם על סף ביתם. כניסה להתמודדות חזיתית עם יצר הרע עלולה להיגמר רע, ואיש אינו חסין מפני נפילה.

חז"ל העניקו לנו כלל גדול בחיים: "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". בתלמוד נאמר: "לעולם אל יביא אדם עצמו לידי ניסיון, שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי ניסיון ונכשל". איש מאיתנו אינו חסין מפני מעידות ונפילות.

כן, זו חולשה, חולשה אנושית, וראוי להכיר בה ולא לדַמות שאנחנו גיבורים וחזקים. לכן התורה מדריכה: שמור מרחק. אל תתקרב יתר על המידה למצבים שבהם תמצא את עצמך במלחמה עזה מול פיתויי העולם, כי אולי לא תעמוד בניסיון.

בגרות ואחריות

כלל בסיסי זה מיושם למעשה בכל תחומי חיינו. חוקי הבטיחות בעבודה ובדרכים, הסטריליזציה ברפואה, אמצעי הזהירות המופלגים בשימוש בחומרים מסוכנים – כל אלה נועדו ליצור מרחק מרבי מהסכנה עצמה. וככל שהסכנה גדולה יותר, כן מפליגים אמצעי הזהירות (כמו האיסור לעשן במרחק רב ממחסן תחמושת).

מה שנכון בשמירת החיים הגשמיים, נכון גם בחיים הרוחניים. לא מן החכמה להתגרות בסכנה. ראוי להתרחק ממנה ולשמור על טווחי ביטחון ועל גדרי זהירות, כדי להבטיח שכולנו נוכל לחזור הביתה בשלום.

נכון, ההתגרות בסכנות נראית מאתגרת הרבה יותר, אך האם חיינו נועדו לספק סיפורי מתח ועלילות גבורה? וכי החיים הם קרקס שמטרתו להציג תעלולים ולהלך על חבל דק בלי רשת ביטחון תחתיו? בכל בוקר אנו מתפללים: "אל תביאנו לא לידי ניסיון ולא לידי ביזיון", כי לעיתים קרובות הניסיון מסתיים בביזיון. וגם אם יהיו מי שיעמדו בניסיון, החשש שיהיו מי שימעדו וייכשלו מצדיק להגביל את הציבור כולו מלהתקרב לאזורי הסכנה.

היכולת להציב גדרות אינה משקפת חולשה אלא בגרות ואחריות. לא המהמר הוא הגיבור, אלא מי שיודע להתרחק מהסכנה ולא להתגרות בה.

יש חדש

ביטחון של תפילין

בעקבות הפיגוע ברעננה ותחושת חוסר הביטחון בקרב התושבים הכריז שליח חב"ד בעיר, הרב **אליהו שדמי**, על הגברת מבצע תפילין ברחבי העיר, כדי להוסיף ביטחון לתושבים, על־פי דברי חז"ל שמצוות תפילין מפילה פחד על שונאי ישראל.

אבטחה למתפללים

התאחדות בתי הכנסת פנתה אל גורמי הביטחון בדרישה להציב מאבטחים בפתחם של כעשרים אלף בתי הכנסת בישראל. במכתב ששיגרה ההתאחדות היא דורשת לפעול "להגברת הביטחון על־ידי הצבת מאבטחים בכניסה לבתי הכנסת במועדי התפילה... כשם שהבינו ממשלות אירופה שיש להגן על בתי הכנסת בשטחן".

יהדות מתעוררת

ראש ממשלת רוסיה, **דימיטרי מדוודב**, השתתף ביום שישי שעבר בחנוכת המרכז היהודי בעיר ולדיווסטוק שבמזרח רוסיה, על גבול סין. הבניין, בן מאת השנים, הוחזר לידי הקהילה היהודית, ושופץ כדי לספק את צורכי החיים היהודיים המתעוררים בעיר. במרכז החדש יש בית כנסת מרשים, מקווה מפואר, בית ספר יהודי, ספרייה תורנית, חדרי שיעורים, מרכז חסד ועוד. שליח חב"ד בעיר, הרב **שמעון ווארקין**, אומר כי בעיר חיים כחמשת אלפים יהודים.

זמני השבוע

	ירושלים	תל־אביב	חיפה	באר־שבע	אילת	ניו־יורק
כניסת השבת	4:06	4:20	4:09	4:24	4:28	4:16
צאת השבת	5:22	5:23	5:21	5:25	5:26	5:20

336 בתי חב"ד לשירותכם
מוקד חב"ד *3770

יוצא לאור על־ידי: **המרכז לעזרי שליחות**
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000
טל' 072־2770100 • **פקס'** 03־9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

קנאת אחים במהדורה חוזרת?

כאשר העמיד יוסף את שני בניו, מנשה ואפרים, לפני יעקב אביו, כדי שיברכם, הציב את מנשה לימין אביו ואת אפרים לשמאלו, כדי שימינו של אביו תהיה מונחת על ראש מנשה הבכור. אולם יעקב שיכל את ידיו והניח את ימינו על ראש הצעיר, אפרים, ואת שמאלו על ראשו של הבכור, מנשה.

מספרת התורה כי יוסף ניסה לשנות את הדברים: "וַיַּרְא יֹסֵף כִּי יָשִׁית אָבִיו יַד יְמִינוֹ עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וַיֵּרַע בְּעֵינָיו, וַיִּתְמֹךְ יַד אָבִיו לְהָסִיר אֹתָהּ מֵעַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה". אין הוא מסתפק בכך אלא אומר לאביו: "לֹא כֵן אָבִי, כִּי זֶה הַבְּכֹר; שִׂים יְמִינְךָ עַל רֹאשׁוֹ". אך יעקב עומד על שלו ואומר: "יָדַעְתִּי, בְּנִי, יָדַעְתִּי, גַּם הוּא יִהְיֶה לְעָם וְגַם הוּא יִגְדָּל, וְאוּלָם אָחִיו הַקָּטֹן יִגְדַּל מִמֶּנּוּ".

ניסיון מר

תגובתו של יוסף מעוררת תמיהה. העמדתו מלכתחילה של מנשה לימין אביו מובנת בהחלט, שכן מנשה הוא הבכור, וכדברי רש"י: "הבכור מיומן לברכה". אך לאחר שיעקב משכל את ידיו ושם את יד ימינו על ראש אפרים, מדוע יוסף פועל להסרת יד ימינו של אביו מעל ראשו של אפרים? יכול היה לבקש תוספת ברכה לבנו מנשה, כפיצוי, אך לא להסיר את הברכה מאפרים!

יש לומר שיוסף עשה את המעשה הזה בעקבות ניסיונו המר במצב דומה להפליא. מי כמוהו יודע מה עלולה לגרום העדפת הבן הצעיר מהמבוגר. הלוא שנאתם של אחיו כלפיו, שהביאה לידי מכירתו, נגרמה מקנאתם על היחס המועדף שזכה לקבל מיעקב אביו.

יוסף מנסה

גם חז"ל מפיקים מסיפורו של יוסף את הלקח: "לעולם אל יְשַׁנֶּה אדם בְּנוֹ בין הבנים, שהרי בשביל משקל שני סלעים מילת לכתונת פסים שעשה יעקב ליוסף, יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים".

לכן ניסה יוסף לעשות כל שבידו למנוע את העדפת הבן הצעיר מהבן הבכור, ועד להסרת ידו של אביו מעל ראשו, כדי למנוע קנאת אחים, שתוצאותיה עלולות להיות קשות וכואבות.

לא סיפר

אך לאור זאת מתעוררת שאלה הפוכה – מדוע לא חשש יעקב להעדיף את אפרים ממנשה, אחרי שהוא עצמו ראה מה גרמה חיבתו היתרה ליוסף והקנאה שזו עוררה אצל שאר בניו?

יש לומר שיעקב לא ידע כי אחי יוסף הם שמכרוהו לעבד. האחים ודאי לא רצו לגלות את קלונם לפניו, ואף יוסף נמנע מלספר לשון הרע על אֶחיו. לכן יעקב לא ראה בעיה בהקדמת אפרים ממנשה, אלא להפך, בעיניו היה יתרון להעדפת האח הצעיר, שהרי התברר כי הקדמת יוסף לאחיו מוצדקת: יוסף עלה לגדולה, נעשה משנה למלך וחלומותיו התגשמו. אילו היה יוסף מגלה לו את הדבר, ייתכן שהיה משכנעו להימנע מהעדפת האח הצעיר, אולם הוא שתק, כדי שלא לדבר רעה באחיו, וכך קיבל אפרים את הברכה העיקרית.

(תורת מנחם תשמ"ה, כרך ג, עמ' 1643)

מן המעיין

ישששכר | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

טעם השכר

"ישששכר חמור גרם" (בראשית מט,ד). "ישששכר" – יש שכר. השכר על המעשים הטובים בעולם הזה נובע מ"חמור גרם" – מחומריותו של האדם, המושכת אותו אל הרע. כאשר האדם מתגבר על החומר ועושה את הטוב, מגיע לו שכר.

(אלשיך)

זיכוך החומר

'ישששכר' – יש שכר רב. 'חמור' – חומריות הגוף והעולם. "ישששכר חמור גרם" – ההתעסקות בבירור וזיכוך החומר גורמת ומביאה לאדם שכר רב.

(הבעש"ט)

החמור גרם

"ישששכר חמור גרם". הכוונה היא שהחמור גָּרַם להולדתו. כאשר שמעה לאה את קול נעירת חמורו של יעקב, עם שובו עליו בערב, יצאה לקראתו והביאתו לאוהלה.

(בעל הטורים)

חמור בקדושה

"ישששכר חמור גרם... ויט שכמו לסבול" (בראשית מט,ד־טו). כשם שבנפש הבהמית יש בחינה הנקראת 'חמור', כך יש בחינת 'חמור' בקדושה. בסטרא אחרא ה'חמור' מסמל את הקרירות, כמאמר: "חמרא בתקופת תמוז קרירא ליה", ואילו על ה'חמור' דקדושה נאמר "ויט שכמו לסבול", ביטוי ליגיעה בתורה, הן בלומדו בעצמו הן ביגיעתו ללמד ברבים.

(ספר המאמרים תרפ"ט)

על־ידי הענווה

נאמר בספרים ש'חמור' ראשי תיבות: חכם מופלג ורב רבן. החמור, המוכן תמיד לשאת משא כבד ואינו מתנגד לזה כלל, מסמל את שיא השפלות וההכנעה. כשהאדם קונה בנפשו את מידת הענווה והביטול, הוא זוכה להצלחה מופלגה בלימוד התורה, כמאמר "ונפשי כעפר לכול תהיה" – ועל־ידי זה "פתח ליבי בתורתך".

(רבי לוי־יצחק שניאורסון)

לראות ולשתוק

אדם שרוצה לחיות חיי מנוחה ושלווה עליו לנהוג סבלנות רבה. הוא נדרש לכוף את גבו ולהתעלם ממעשי עוול רבים. עליו לראות מעשים שליליים ולשתוק.

(רבי בונם מפשיסחה)

מנוחה בעולם הבא

כדאי לסבול את עול התורה בעולם הזה כדי למצוא מנוחה ונעימות בעולם שכולו טוב. הסוחר החכם אינו מדקדק בנוחותו בהימצאו בדרך. אדרבה, הוא משתדל לקמץ בהוצאותיו כדי שיוכל לקנות יותר סחורה ולהרוויח יותר בשובו לביתו.

(חפץ חיים)

אמרת השבוע

מקווה וביזיונות

רבי שלמה מזוויהל נהג להרבות בהליכה לטבילה במקווה. כשהיו שואלים אותו שאלות שדרשו תשובה שמימית, היה משיב שצריך 'יישוב', וכוונתו הייתה שצריך ללכת לטבול במקווה. לאחר הטבילה היה משיב על השאלה.

פעם אחת, כשהיה בדרכו למקווה, פגש אותו אדם גס רוח והמטיר על ראשו דברי גנאי. עמד רבי שלמה והקשיב בנחת לכל מנת הביזיונות ולא הגיב.

לאחר שפנה האיש לדרכו חזר רבי שלמה לביתו. שאלו אותו בני ביתו למה לא הלך לטבול במקווה. השיב להם: "מקווה הוא דבר גדול, אבל ביזיונות עניינם גדול עוד יותר. עכשיו, אחרי שקיבלתי ביזיונות, אינני צריך לטבול במקווה"...

פתגם חסידי

"אם אשמע בת־קול מן השמים שמחר יבוא משיח צדקנו – לא אאמין, שהרי עלינו לחכות לו שיבוא היום ולא לדחות למחר" (רבי יצחק מסקווירה)

המנהל המסתורי

הנקישות נשמעו על הדלת בדיוק כאשר סיים ר' חיים לחלוק עם רעייתו את הבעיה שנחתה על המפעל המשגשג.

שנים רבות התפרנס ר' חיים בכבוד ממשרפת יין־שרף, שהניבה תוצרת משובחת. במפעל עבדו פועלים רבים, היי"ש נמזג לחביות והרווחים זרמו.

את עיקר הצלחתו זקף ר' חיים למנהל העבודה שלו. הוא ראה בו ברכה משמים, האיש הנכון במקום הנכון. זה ניהל את העבודה ביד רמה, והניח לר' חיים להתפנות להתנהלות העסקית. אולם פתאום הודיע האיש על התפטרותו. ר' חיים קיבל את ההודעה בעצב. היכן ישיג עכשיו מנהל נאמן ומסור כמותו?

הנקישות על הדלת העירו את בני הזוג ממחשבותיהם. ר' חיים ניגש לפתח וראה מולו יהודי נשוא פנים. "שלום עליכם, היכנס בבקשה", קיבל את פני האורח. הוא הזמין את האיש להצטרף אליו לארוחה. במהלך הסעודה הבחין האורח כי בעל הבית נאנח שוב ושוב. הוא שאל לפשר הדאגה המטרידה אותו, וזה שיתף אותו במצוקה שאליה נקלע.

"אה!", ספק האורח את כפיו, "איזו השגחה פרטית! נראה לי כי אני מתאים למשרה הזאת, ובדיוק עכשיו אני מחפש עבודה".

הביט ר' חיים באשתו, הביט שוב לעבר האורח, וקול פנימי בליבו לחש לו לקבל את ההצעה. כעבור רגע של התלבטות אמר: "הנה, אקח אותך למפעל ואכיר לך את העבודה ואת הפועלים". יצאו השניים לסייר במפעל, בעוד ר' חיים מעדכן את מנהל העבודה החדש על סודות הייצור.

למחרת בבוקר התכנסו הפועלים סביב המנהל החדש וציפו לקבל ממנו הוראות. "עשו כפי שהורגלתם עד עתה", אמר להם, "אם יהיו לי הערות, אומר לכם". ואכן, עד מהרה הוכיח מנהל העבודה החדש את כישוריו. הצלחתו לא נפלה מזו של קודמו, ולהפך, היי"ש השתבח ונעשה איכותי עוד יותר.

מנהל העבודה החדש השתכן בחדר צדדי במפעל, אולם את הטלית והתפילין שלו הפקיד בביתו של בעל הבית. בכל בוקר היה בא אל בית מעבידו ולוקח את התיק לתפילת שחרית. עוד מנהג מוזר במקצת היה לו: כל השבוע, ואף בשבת, היה סועד בחדרו, אולם במוצאי שבת הקפיד לסעוד את סעודת מלווה מלכה בביתו של בעל המפעל.

מוצאי שבת אחד בא מנהל העבודה לביתו של ר' חיים, כדי לסעוד עמו כרגיל את סעודת מלווה מלכה. באותה שעה היה ר' חיים טרוד עם לקוחות, וביקש מהמנהל להמתין מעט. המשא ומתן התארך, עד שהמנהל נואש מלהמתין והלך.

כאשר בעל הבית גילה זאת, חש אי־נעימות רבה. הוא מיהר ללכת לעבר המפעל, כדי להתנצל לפני האיש על העיכוב.

כשהתקרב למִשרפה נדהם לראות אור גדול בוקע מהחלונות. "ודאי פרצו גנבים למפעל והם גוזלים את רכושי!", חלפה בו המחשבה. הוא האיץ את צעדיו, ובהגיעו למפעל התגנב בחשאי לעבר החלון הגדול והציץ פנימה.

המחזה שראה גרם לו להירתע לאחור וכמעט לאבד את שיווי משקלו. מנהל העבודה שלו ישב ליד שולחן ערוך, מכוסה מפה לבנה, ועליו מאכלים רבים. לצידו ישב זקן נשוא פנים, שאור מופלא קרן ממנו.

בעודו קופא על מקומו שמע את מנהל העבודה שואל את הזקן: "כתוב במדרש 'מצאתי דוד עבדי, בשמן קדשי משחתיו. היכן מצאתיו? בסדום'. והמדרש סתום וחתום!". השיב לו הזקן: "כך למדנו במתיבתא דרקיעא: 'בסדום' הוא נוטריקון 'בסעודתא דדוד מלכא'. כלומר, בסעודה זו שהתקין, מצאתי אותו מהימן לפניי".

חיל ורעדה אחזו את בעל הבית, והוא מיהר לנוס מן המקום. כל הלילה התהפך על משכבו. עם שחר המתין למנהל העבודה, בבואו ליטול את הטלית והתפילין שלו. הוא קידם את פניו ביראת כבוד ואמר: "רבי ומורי! אינני רוצה לפגום בכבוד תורתכם... אינני ראוי אפילו לשמש אתכם, ועל־אחת־כמה־וכמה שתעבדו אצלי באומנות שכזאת".

ארשת תמיהה עלתה על פני מנהל העבודה. "אינני יודע על מה אתה שח", היתמם. בעל הבית השיב: "אל לכם להסתיר את עצמכם ממני. זכיתי אתמול בלילה לחזות בכם יושבים במחיצת הזקן הדור הפנים. רק אנא, אִמרו לי מי הזקן הזה שהתלווה אליכם לסעודת מלווה מלכה!".

כשהבין מנהל העבודה כי סודו נחשף, השיב: "זה היה אליהו הנביא, שנשלח להורות לי לשוב לעירי, פשבורסק, ולהתחיל להנהיג את הציבור. טענתי שאיני ראוי לכך וגם הכול רואים בי איש פשוט. ענה לי אליהו שכאשר אבוא לעיר יֵצאו לקראתי הילדים ויכריזו 'הנה בא הרב המגיד!'. כך תדע שהגיעה שעתך".

בדברים אלו נפרד מנהל העבודה מר' חיים, ופנה לעיר פשבורסק שבגליציה. ואכן, הדברים התממשו בדיוק כפי שנאמרו לו, ורבי משה מפשבורסק נעשה מורה דרך לרבים, ובין תלמידיו היה ה'חוזה' מלובלין. חיבר את 'אור פני משה' על התורה, המשניות ומאמרי חז"ל.

(על־פי 'מפעלות הצדיקים')

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

הכוח להיגאל

ירידת בני ישראל למצרים באה על־ידי יוסף, וגם הגאולה ממנה באה על־ידו. קודם פטירתו בישר יוסף לאחיו על הגאולה ממצרים, באמרו: "פקוד יפקוד אלוקים אתכם". הוא נתן לבני ישראל לא רק את הסימן של הגאולה, אלא גם את הכוח שלא לשקוע בטומאת מצרים, ובסופו של דבר להיגאל ממנה.

למה הגאולה קשורה ביוסף דווקא? מסביר הרבי מליובאוויטש (לקוטי שיחות כרך ג, עמ' 832 ואילך) שהכוח הזה קשור עם דרגתו הרוחנית הגבוהה של יוסף, שהייתה נעלית משל אחיו, ואפילו משל אביו, יעקב. אַחֵי יוסף היו רועי צאן שהתרחקו מהמולת העולם, מכיוון שהעולם הגשמי הפריע לדבקותם באלוקות. לעומתם, יוסף היה במצרים, מרכז ממלכת הטומאה, נעשה בה משנה למלך ואף־על־פי־כן עמד בצדקו, מכיוון שהעולם וכל טרדותיו לא הפריעו לו להיות דבק בקדושה בכל עת.

ביטחון טהור

דרגתו העליונה של יוסף מסבירה מאמר תמוה של חז"ל. לאחר שפתר את חלומו של שר המשקים, בהיותו בכלא, ביקש ממנו להזכירו לפני פרעה. חז"ל אומרים כי יוסף נענש על כך, ולכן הקב"ה השכיחו שנתיים מליבו של שר המשקים. חטאו היה שתלה את תקוותו בבשר ודם, במקום להשליך את יהבו על הקב"ה. נשאלת השאלה: איזה פגם היה בבקשו עזרה מבשר ודם, והלוא הקב"ה עצמו קבע בתורתו שהאדם צריך לפעול בדרך הטבע, ככתוב: "וּבֵרכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה"; ומכאן שהאדם נדרש לפעול ולא לשבת באפס מעשה ולצפות לנס?!

יתרה מזו, כך נהג גם יעקב אבינו: לקראת פגישתו עם עשיו חשש "פן יבוא והִכני אם על בנים", ואמנם הוא התפלל לה', אך לצד התפילה נקט פעולות בדרך הטבע – התכונן למלחמה וגם שלח דורון לאחיו. מדוע אפוא נענש יוסף על שנקט גם הוא פעולה טבעית כדי להיחלץ מהכלא?

אלא שפעולתו זו של יוסף נחשבה חטא דווקא בגלל דרגתו הרוחנית הגבוהה. אכן, בני־אדם רגילים, ואפילו צדיקים, זקוקים לעשיית 'כלי' בדרך הטבע, ולכן שלח יעקב דורון לעשיו ונערך למלחמה; אבל יוסף נדרש להסתפק בביטחון בה' ולא לשים את מבטחו בבשר ודם.

על דרגתו של יוסף נאמר הפסוק: "טוב לחסות בה' מבטוח באדם". האדם העומד בדרגה רוחנית זו צריך לשים את כל מבטחו בקב"ה, בלי להזדקק לעשיית 'כלי' בדרך הטבע. ומכיוון שיוסף לא נהג כמתחייב מדרגתו הרוחנית ותלה את תקוותו בבשר ודם, נענש ונאלץ להמתין עוד שנתיים בבית האסורים.

למעלה ממגבלות הטבע

דרגתו הרוחנית הגבוהה של יוסף מסבירה מדוע הירידה למצרים קשורה דווקא בו, וכמוה גם היציאה ממנה. כדי לרדת מטה־מטה, ל"ערוות הארץ", זקוקים לכוח עליון ביותר, שייתן יכולת שלא להתרשם מהקשיים ומהניסיונות שלמטה. מטרת הירידה למצרים הייתה כדי להוציא משם "רכוש גדול"; היינו, לברר את ניצוצות הקדושה הטמונים במצרים. אך כאן צריך להבטיח שהירידה למצרים תשיג את מטרתה, ולא תגרום חלילה לשקיעה בטומאת מצרים. כוח זה בא מיוסף הצדיק.

לכן דווקא יוסף הוא שהבטיח את בשורת הגאולה, כי כדי להיגאל מטומאת מצרים צריכים כוח שהוא למעלה מהעולם ולמעלה ממגבלות הטבע. כל עוד נתונים להשפעת הטבע, חל הכלל "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים". לכן דווקא יוסף, שדרגתו הרוחנית למעלה ממגבלות הטבע, נתן לעם ישראל את הכוח לגאולה ממצרים. כוח זה מלווה את עם ישראל גם בגלות הנוכחית, ובזכותו נזכה להיגאל בקרוב ממש.

מאת מנחם כהן

טיפול בנוער על יאכטה

דוד לוי ב'חדר הטיפולים', היאכטה. "הים מרגיע"

גלי הים, המתנפצים על היאכטה, נשמעים היטב במהלך השיחה עם ר' **דוד לוי** (52), תושב בית שמש. הוזהרנו מראש שהמקום היחיד לתפוס את לוי לשיחה יהיה בים. את רוב שעות היום לוי מבלה ביאכטה. "יש לי שם חדר גדול, שבו אני קובע עיתים לתורה, לפעמים עם עצמי, לפעמים עם מטופל", אומר דוד, שהפך את אהבתו הישנה למנוף טיפולי לנוער.

הוא נולד בחיפה, גדל באשדוד, ובגיל צעיר נמשך לים. "כילד התקבלתי למועדון ספורט ימי", מספר דוד. "בהיותי בן ארבע־עשרה שימשתי מפקד סירה והדרכתי חניכים". הפעילות הימית הצילה אותו מפיתויי הרחוב והייתה בעבורו כאוויר לנשימה ולנשמה. כשהתגייס לצה"ל פנה, כצפוי, לחיל הים. לאחר השחרור עבד בחברת הספנות צים. בהמשך נסע לארה"ב ומשם עבר לאוסטרליה.

החמצן אזל

באוסטרליה עבד כצולל מקצועי, ולימים הקים חברה שעסקה בתחום הימי. הכול זרם למישרין עד שחוויה דרמטית טלטלה אותו. "זה היה יום עבודה שגרתי", הוא מספר. "צללתי שלושים מטר לעומק הים ופתאום גיליתי באיחור שנגמר לי החמצן. הייתי חייב לבצע עליית חירום. אלה היו רגעים בלתי־נשכחים. כל הדרך מלמטה למעלה הרגשתי שאני נפרד מהחיים. ממש בשניות האחרונות עליתי למעלה והתחלתי לנשום. חיי ניצלו בנס. לאחר שחזרתי בתשובה קראתי בספר הזוהר תיאור של עזיבת האדם את העולם, והרגשתי שזה בדיוק מה שחוויתי".

צלילה למעמקים חדשים

החיים בים נמשכו עד לפגישה אקראית ברחוב בסידני עם חסיד חב"ד. "הוא הציע לי לבוא לריקודים בשמחת תורה", משחזר דוד. "האווירה הייתה מיוחדת מאוד. ריקודים, שמחה אמיתית. זה מאוד נגע בי. בהמשך הוזמנתי לשיעור בספר התניא. השיעור ממש החזיק אותי ברוחניות. חייתי יום־יום עם המסרים שלמדתי".

בסידני הכיר דוד את רעייתו, ויחדיו עלו לארץ, אחרי כעשור שחי באוסטרליה. "החלטנו שבארץ אלך ללמוד בישיבה", הוא מחייך. "התחלתי לצלול במים חדשים, הפעם במעמקים של התורה".

קליניקה במרחב

הוא נעשה חסיד ברסלב, וכעבור שנים החל ללמד ילדים ונערים, במגוריו ברכסים ובצפת. אהבתו לים תמיד הייתה בליבו: "מדי פעם בפעם הייתי הולך לשחות בים, אבל הרגשתי שזה לא זה. לפני שנתיים החלטתי לשוב לים, והפעם כדי לנצל את סגולות הים לדברים חינוכיים". הוא הוסמך למאמן בשיט טיפולי עם נוער בסיכון והחל לטפל בנוער.

"הים מרגיע מאוד", הוא מסביר. "בניגוד לקליניקה סגורה, כאן יש מרחב, והמטופל נפתח ומשתחרר. אני גם מאפשר לנערים להפעיל את היאכטה, וכך הם לומדים לקבל החלטות, בהדרכתי כמובן. הניסיון בים, שסייע לי עצמי, בהיותי נער, מאפשר לי עכשיו לעזור לאחרים".

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

ברכת כוהנים מפי החזן

שאלה: מה משמעות ברכת הכוהנים שאומר שליח הציבור כשאין הכוהנים עולים לדוכן?

תשובה: בקשה זו אינה מופיעה בתלמוד. בתקופת הגאונים בני ארץ ישראל לא היו אומרים בתפילה את נוסח ברכת כוהנים, ובני בבל היו אומרים אותה, וכך הוכרע בסידורי הגאונים רב עמרם ורב סעדיה, ברמב"ם ובראשונים (ויש המסיימים בפסוק "ושמו את שמי").

ברי"ף, ברמב"ם ובמנהגי מהרי"ל כתבו שאין עונים על ברכה זו כלל. בשולחן ערוך כתב המחבר שעונים פעם אחת 'כן יהי רצון' (במקום 'אמן') בסיום כל הברכות. ויש נוהגים לאומרו בסוף כל ברכה, וכן נוהגים בימינו ברוב העדות. אבל בסידור היעב"ץ וכן בסידור אדמו"ר הזקן נפסק שיש לענות 'אמן' על כל ברכה (כאחד המנהגים שהביא רב האי גאון).

מי שאינם עונים 'אמן' טעמם עמם, מפני שאין זו הברכה עצמה, אלא רק בקשה מה' שהוא יברכנו בברכה זו. העונים 'אמן' סבורים שגם בבקשה זו נמשכת הברכה מלמעלה על הציבור, וכן מוכח מזוהר חדש ומהמאירי.

יש מנהג להטות את הפנים מול שליח הציבור בשעה שהוא אומר את ברכת הכוהנים, וכן נהגו אדמו"רי חב"ד. וכתבו ראשונים, שעושים זאת "כדי לקבל אור העליון הנמשך בעת ברכה זו".

מקורות: רמב"ם הל' תפילה פט"ו ה"י. טושו"ע או"ח סי' קכז ס"ב ונו"כ, מג"א ושו"ע אדמו"ר הזקן שם, וכף החיים ס"ק טז, וש"נ. זוהר חדש פ' נשא (נ,א). בית הבחירה להמאירי סוטה מ,א. סידור היעב"ץ, הוצאת אשכול ח"א עמ' ערב. שער הכולל פ"ט סל"ז. פסקי הסידור (להרב נאה) סי' פב. ספר המנהגים – חב"ד עמ' 13.

המרכז הגדול בעולם לספרי תורה:

- בית + קלף ספרדי כתוב
- מבחר ענק של עיצובים מרהיבים
- עיצוב בהתאמה אישית
- מבחר קלפים איכותיים כתובים ע"י סופרי סת"ם מוסמכים

36 תשלומים ללא ריבית

10 שנים אחריות

חנות המפעל כפר דניאל מחלף בן שמן
054-8309580 08-9186633
בני ברק רח' רבי עקיבא 49 03-5703498
ירושלים רח' כנפי נשרים 5 | 02-6514026
רח' מלכי ישראל 2 (כיכר השבת) 02-5383853
WWW.HAZORFIM.COM

תנקף המבצע 1.2.16